Semblança i records de Cardona Torrandell, l’amic Armand

S'atansa al mirall i es mira els ulls, petits i enfonsats, de mariner, uns ulls avui líquids com llacs, amb la profunditat dels abismes del mar. Com més s'acosta al mirall, més grans són els seus ulls, en els quals pot veure un vaixell que navega a la deriva com ell .

Per la finestra arriba, de lluny, la remor de la festa .

De sobte, el cel dels ulls s'ennegreix amenaçador amb sorprenent rapidesa, i el mar dels ulls es neguiteja. Hi ha, aleshores, un temps llarg de temible espera, i cel i mar esclaten tot seguit en torrents d'aigua. A la llum lívida del crepuscle, un remolí s'obre i roda al costat del vaixell, i ell recolza el front en el mirall i tanca els ulls, i la nau, en la foscor de la tempesta, vacil·la un moment sobre la cresta, cau en l'abisme i, rodolant, es perd en el soroll del fons .

Passen nens i grans corrent alegres pel carrer .

Quan obre els ulls, hi ha, en ells, l'horror i la soledat del naufragi, en una matinada nuvolosa i trista. I sent en el seu interior un buit que fa mal i una avidesa infinita de no sap què .

Sonen lluny les primeres piules i creix la cridòria. Ha de reaccionar i reacciona .

Són els seus diables .

Es mulla els ulls i la cara, es pentina amb una mica d'aigua els cabells esvalotats ï, després, baixa les escales amb passes insegures i feixugues. En el moment de sortir al carrer, però, s'enciria com mogut per un ressort, col toca amb gràcia el cap –com si fos un barret– sobre el seu coll de toro i dibuixa un somriure d'amic amb la boca, pinta els ulls d'esperança, estira els braços cap avall amb les mans parat teles a terra, i marxa així, com si anés a volar, amb aire de valent, cap ala festa .

Entre la gentada, passen els diables amb els seus vestits nous i acabats de pintar; caminen, corren, salten i ballen. Branden les maces enlaire, acoten el cap dins la caputxa, i esclata un tro, i de seguida n'esclaten dos, i cinc, i nou, amb eixams de guspires. Armen de nou les maces i tornen a esclatar les salves amb tal terrabastall que els dimonis es fan invisibles: tots han tancat els ulls. La gent riu de por i d'alegria, crida, pica de mans .

Ell també se sent diable i, a falta de maça, usa els ulls i les mans. Saluda, riu, dóna veus, renega, aplaudeix; encaixa les mans de coneguts i de desconeguts, colpeja amb el palmell l'esquena d'un amic, dóna un cop sec de puny en el tronc d'un arbre .

Quan el fum dens de la pólvora es dissipa, reapareixen els diables de cua i banyes vermelles. Ell emergeix lentament de l'aigua, va de l'aigua al foc, del naufragi a la festa. I l'avidesa que el turmenta li fa tocar-ho tot amb els ulls i amb les mans, cercant febrilment allò que el pot saciar. I ells, els diables, posen de nou les piules en les maces i ho omplen tot d'espurnes, de llum, de soroll i de fum .

Aleshores es troben. Es miren cara a cara. Ells saben el que volen d'ell, i ell també sap el que vol d'ells. Ell els demana aquest foc fugisser, estrepitós, que atordeix .

Aquesta festa ve de lluny, amb remor de segles; aquest ball és poble i és vida. I ells li demanen poder abocar-se ales seves aigües, reflectir-s'hi. I els dimonis li donen el foc. I Cardona Torrandell els pinta en les seves aigües .

Semblança i records de Cardona Torrandell, l'amic Armand. Josep M. Carandell
Armand Cardona Torrandell: delimitacions o fragments de biografia.
El Cep i la Nansa, edicions - 1999. VNG. Correu electrònic: fmestres@elcepilanansa.com